Մանդուսի էֆքեար սէնէտէ 300 նիւսխէ վէրիլիլ, սէնէվի գըյմէթի իսթանպոլ իչին 250 ղրշ. վէ պաթը այըզը 125 ղրշ. վէ թաշրաբար իչին բօսթա բարասը իչինտէ օլարագ, սէնէվի գըյմէթի սաղ ագէ 250 վէ պաթը այըզը տասի 125 ղրշ. տուր։

Վէ պէհէր նիւսխէսի 40 բարաեա սաթըլըր։

Պանդուխտի Էֆքեար

ՄԻԻՆԱՏԻ

Իլանաթըն պէհէր սաթը-ըը իչին պիրինճի տէֆա 3 իքինճի տէֆա 2, վէ իւչիւնճիւ վէ սայիր տէֆա-լար իչին 1էր ղրշ։ Իլան սը-բասընա գօնուլմաեան ի-լանըն սաթըը ճղշ. տուր։

Մէքթուպ վէ սայիրէ, Գալաթատա Բէյնճէ մպիհ բապարընտա վագը Ն. 29 Իրսի խանընտա Կարա-պետ Ց. Փանոսեան իմի-նէ կէօնատրիլէճէք տիր։

ԱԼԹԸՆՃԸ ՍԷՆԷ ١٢٨٨ ՋԻԼՓԱՏԷ ١٩ 1872 ՅՈՒՆՎԱՐ 18 ՍԱԼԸ ԱԼԱՖՐԱՆԿԱ ՅՈՒՆՎԱՐ 30 ՆԻՒՄԷՐՈ 1820

ԻԼԱՆԱԹ

Les annonces et abonnements pour la France sont reçus exclusivement chez MM. Orain et Micoud à Paris, Rue Rochechouart, N° 7.

1862 ՍԷՆԷՍԻՆՏԷ ԼՕՆՏՐԱՏԱ ԲԻՒՇԱՏ
ՕԼՈՒՆԱՆ ՍԷՐԿԻԻ ՈՒՄՈՒՄԻՏԷ
ՄԻՒԲԵՆԱՖԱԹ ՍԽՋ ԻԹՄԻՇ

Օ ՏԸ ՄԷԼԻՍ ՏԷ ԴԱՐՄ

Մէկքիւբ մուալիճէ, տամլաեա, քէօթրիւմլիյէ, տէնիզ խասթալըղընա, դօլէրաեա, պուղուեա, պաերլմա, հաղնըքղըղա, սանճքեա վէ սայիր խասթալըդէլարա դարշը պիրէպկը տէր։

ՊՕԱՅԵԷ

Տէ ԴԱՐՄԸՆ պիրիճքը խալէֆի Բարիս, 14, Թարան սոգ ալը Պաշլըճա մաղազալարտա տէքօղի-թօսու վար։

FRANCE

ECOLE INTERNATIONALE

ՖՐԱՆՍԱ

ԲԱՐԻՍ ԵՒԴԸՆԼԱՐԸՆՏԱ ՎԱԴԸ ՕԼԱՆ ՍԷՆ ԺԷՐՄԷՆ ԱՆ ԼԷՑՏԷՐԻ ՄԷԹԹԷՊԻ ՄԻԼԵԼԻՑԷ

(1863 սէնէսինտէ քիւշատ օլունմուշ տուր)

Մէքթէպի մէգքիւբ, Բարիս ճիվարլա-ըընտա զոյէթ սիրգիւշա վէ հավասը սաղ-լամ պիր մէվգըտա վագը պուլունմագտա տը։

Մէկքիւբ մէքթէպտէ եէնի լիսանլար տէրս վէրիլիպ, էքօլ Իւնիվէր սիթէր, վէ Սէն Սիր, Սանթրալ, Բօլիթէգնիք նաման մախսուս մէքթէպլէր վէ թիւճարլըղ ի-չին շակիրտ եէթիշտիրիլիր։

Շուէյցարէրէն սայըզը հոսպոտ Ռոմբերգա գը-Վիրիէն թաատիար, խանէլէրտէ Ֆամիլ-եարա չըգարըլան թաամըն այնրսը տը-Թաֆիրլի մաղիսմաթ սըմաղ խթէէնլէրին մաթպաամըզա միւրաճաաթ իյլէմէլէրի։

Բումէլի տէմիր եոլ սէհիմլէրի 1862 սէնէսի այաֆրանկա միտրվարըն 1 ինճի բէնճէմպիհ կիւնիւ, 12 ինճի տէֆա օլարագ, Զարպխանէ-ի ամիրէտէ ալէ-նի սուրէթտէ չէքիլէճէք տիր։

Բիանքօնուն չէքիլիշինէ հէնուզ իւչ կիւն գալմըշ օլուպ, մէգքիւբ իւչ կիւն զարֆընտա, Մ. Տ. Ֆօրիչօնէրին Միւ-նիսիբալիթէ խանը իթթիսալինտէ 8 նիւմէրօլու մաղազասընտա 300,000 ֆը-րանք գազանաճագ պիլէթին բըրօմէս-էրի սաթըլմագտա իտուկի էհալիյէ ի-լան օլունուր։

ՃԱԿԱՏԱՄԱՐՏՔ

ԴԱՂՂԻՈՅ ԵՒ ԲՐՈՒՍԻՈՅ

Եւ քաղաքական պատերազմ

1870—71 ի պատերազմին հետա-քըրքրական պատմութիւնը որ թերթ առ թերթ կը հրատարակուէր Վենետ-կոյ Միսիթարեանց տպարանէն, հիմա ամբողջապէս լմնցած և երեք հատոր ձեւացած ըլլալով կը գտնուի Սեղբոս խանի դրասենեակը և ուրիշ գրավա-ճառաց քով։ Թղթակցին գինն է 10 ֆրանք։

NORTH BRITISH AND MERCANTILE

A. D.

1809

ԵԱՆԿԸՆ ԻՋԻՆ ՍԻԿՈՒՐԹԱ

ՆՕՐԹՀ ՊՐԻԹԻՇ ԷՆՏ ՄԷՐՔԸՆԹԱՅԻ.

	(Լիր. ինկ)
Ասբլ սէրմայէ	2·000·000
Շիմտիյէտէք քեարտան արթըրըմը	3·291·910
	5·291·910
Դումբանեանէն եըլըգ իրաաբ	900·000

Իշ պու դումբանեա 1809 տա, Եանի պունտան 62 սէնէ էվվել թէշքիլ օլունմուշ օլուպ, վէ քէնտի սէրմայէսինտէն մաատէ քեարտան արթըրտը-ղը պիւյիւք մէպլաղ իլէ տիւնեանըն էն պիւյիւք չիրքէթլէրին՝ սբրատընա կէշվիշ տիր։

Կէրէք էհալինին քէնտի մաղազասընտա, վէ կէրէք իսթանպոլ վէ Դա-լաթա կիւմրիւ-ըլէրինտէ պուլունան մալլէրի, վէ կէրէք էվ, մաղազա վէ էպնիյէի սայիրէ վէհէշա, քէօյլէրտէ վէ եախոտ չէհիր իչինտէ սիկուրթա իթմէք իչին իլան իտէր։

Սիկուրթա թուրմագ իսթէյէնլէր, Գալաթատա Դէորդ պէյ խանընտա Ն. 9, մէգքիւբ դումբանեա թարաֆընտան՝ գուտրէթը քեամիլէսի պուլունան աճէնթի Մ. ՈՒԻԼԵԱՄ Ր. ՍՈՒԱՆԱ միւրաճաաթ իյլէմէլէրի։

Ա Զ Դ

Մամուլի մէջ արուեստական դպրոցնե-րու պէտքին վրայ խօսած էինք և ուրիշ յօդուածով մը առաջարկած էինք որ ար-հեստապետները իւրաքանչիւրն իւր ճիւղին համար նախագիծ (բլան) մը պատրաստէ և հասարակաց ծանօթացնէ. մենք ալ խօս-տացած էինք մեր ճիւղին նկատմամբ նա-խագիծ մը խորհիլ և գայն առաջարկել հա-սարակութեան. այսօր նոյն խոստումը կը կատարենք։

Ինչպէս որ յայտնի է արուեստանոց մը որչափ որ փոքր ըլլայ՝ դարձեալ ծանր ծախ-քի կը կարօտի, ո՞վ պիտի օգնէ, ժամա-նակը միայն, եթէ խօսքերուն վերջ տալ և գործել սկսելու փափաքը արմատանալ ըս-կըսած է։ Ժամանակը մ. ծ գործ կը տեսնէ, ուստի և անոր կը դնենք մեր յոյսը։

Ամէն բան Տէրութեան թողուլ, հա-րուստներէն յուսալը՝ սովորութիւն դար-ձած է մեր մէջ. ասի սխալ դաղափար մըն է, ժողովրդեան պէտքը ժողովուրդը պիտի հոգայ, դժբաղդաբար մինչեւ հիմայ ուրիշ կերպով մոռցեր է ժողովուրդը, անոր հա-մար է որ այս վիճակին մէջ կը գտնուի, ժողովուրդը իր պէտքն և իր ոյժը բաւական զգացած չէ, անոր համար ետ մնացած է, կամ գոնէ այնչափ յառաջ գնացած չէ որ-չափ որ իրմէ կը յուսացուէր։ Հարուստնե-րուն ու կառավարութիւնը գիտցած են ի-րենց դերը քիչ շատ, ուստի և ժողովուր-թենէն աւելի առաջ քայլ կառնեն։

Ինչ պիտի ընէ ժողովուրդը, շատ գործ, եթէ իր պէտքը հոգալու ելլէ. կառավա-րութիւն մը չի կրնար ժողովրդեան ամէն պէտքին հասնիլ, բայց ժողովուրդ մը մի-այն կրնայ իր պէտքերը ճանչնալ և լեցնել։ Հարուստները չեն կրնար ժողովուրդը հա-րըստացնել, բայց ժողովուրդ մը կրնայ ինքզինք հարստացնել և հարուստներուն անկարօտ ըլլալէ դաս շատ մը հարուստ-ներ մէջէն հանել։

Այս բանիս գլխաւոր միջոցներէն մէկը մենք կը համարենք թէ մեր առաջարկու-թեան մէջն է, այսինքն արուեստանոցնե-րով ժողովուրդը ժողովուրդ պահելովն հան-դերձ, ուսեալ ու հարուստ ժողովուրդ մը պատրաստել, որ իր ձեռաց ճարտարու-թեանը մէջ գտնայ իր բաղդը։

Մենք համարձակեցանք ժողովուրդին ցուցընելով անանկ միջոց մը որով կարող ըլլայ հարուստին արհամարութենէն ազա-տիլ, ու ցուցընել թէ այն գանդատներն որ կը լսուին թէ մեր մէջ ամէն բան ան-կերպարան է և կոչտ վիճակի մէջ, որչափ ալ իրաւացի են, բայց ժողովուրդը կրնայ օր մը իւր աշխատանքը կերպարանափոխ ընել։

Այս համոզմամբս է որ մենք այսօր ար-հեստական դիմադրութեան դործարան մը բանալու պիտի ձեռնարկենք, դիմադրու-թեան ամէն արհեստներուն մէջ ունեցած պէտքը զգալի ընել, աշակերտները պատ-րաստել որ մարմնացընեն իրենց դաղափարը փայտի, երկաթի, պղնձի ու արծաթի և ոսկւոյ վրայ, այս պիտի ըլլայ արհեստա-կան դիմադրութեան նպատակը, ժամանա-կը արդէն բաւական զգացուցած է թէ որ տեսակ դիմադրութիւնը ամէն արհեստի ու-զին է, և անոնք որ Եւրոպա զմեզ կը գե-րազանցէ դլխաւորապէս, ինչպէս ամէն տեսակ արհեստաւորք կը խոստովանին մեր մէջ։

Այս նպատակիս հասնելու համար մենք ոչ հարուստներու կը դիմենք և ոչ ընկե-րութեանց. վասն զի փորձը ցուցուցած է թէ մեծ դժուարութիւններ կան մեր մէջ այսպիսի ձեռնարկութիւններ ընկերու-թեանց ձեռքին ընելու, մենք մտածեցինք ժողովրդեան դիմելը դլխաւորապէս, և մեր տարուան մը ամբողջ արհեստական կեան-քը նուիրել մեր նպատակին հասնելու դիտ, մտքը։

Ասկից աւելի ինչ կրնար ընել արհես-տաւոր մը թէ իր ապագան և թէ ժողո-վրդեան դաւակաց ապագան հաստատելու ինքզինք և իր ճակատին քրտինքը զոհէ անձ-նանուիրաբար, իր նպատակին դործադրու-թիւնը իրեն վախճան դնելով։

Մենք 3,000 տոմսակ պիտի հրատարա-կենք վիճակահանութեան համար։ Վաստը-կող տոմսակին տիրոջը մենք ինքզինքնիս պիտի պարտաւորենք մեր գիտցած արհեստ-ներուն մէջ տարուան մը ամբողջ աշխատու-թիւնը նուիրել. միանգամայն տոմսակներ-ուն արդիւնքը պիտի ծառայացնենք դրպ-րոցին շինութեանը ու պէտքերու նախա-պատրաստութեանցը վատնելու։

Նոյն տոմսակներու երբեմն պիտի ցըցընենք մեծանուն իշխան մը որ պիտի ա-պահովցընէ իր ստորագրութեամբը ոչ մի-այն նոյն տոմսակները, այլ և նոյն տոմ-սակներէ հաւաքեալ գումարը դպրոցին շի-նութեան համար գործածուելուն ամենայն հաւատարմութեամբ։

Տոմսակաց հրատարակութեան հետ նոյն իշխանին անունը եւ պայմանները պիտի ծանուցանենք, ապահով ըլլալով որ հրատ-արակութեան ընդունելութեանն ու քաջալե-րութեանը պիտի սպասանանք մեր այս-պիսի նոր մտածութեանն ու անձնուէր ծառայութեանը համար։

Սոփոն Պէշիրճեան

Սոփոնիկ էֆէնտիին շուրջ դայրէթ շուտ արդու վէ շուտ թէշէպպիւսլէրինի թէպրիք իլէ պէրապէր, էհալի թաբաֆընտան տախի լաղըմ կէլէն թէշ-վիգաթըն կէօրիւլիւր իսէ, միլլէթի-միզ հագդընտա, խայրիճէ իւմիտ քէսպ իտիպ, ֆագաթ, մաղալահ մուղայիրի զուհուր իտէր իսէ, տէրքեար օլան մահղունիյէթիմիզին տահա գիեատէ արժաճաղընտա, վէ իթիդատը էլէմ պախշըմըզըն տախի պիր գաթ տահա թաստիգ դելընաճաղընտա չիւրհէ եօդ տուր։

ԱԶԳԱՅԻՆ

ԱԳԱՊԵԱՆ ՎԼ. ՓԱՆՈՍԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆՆԵՐ

Պու բաղար կիւնիւ, իւքի սէպէպէ մէպնի, Ագապեան վարժարան շակիրտանը փանոսեան վարժարանա նագլ իտիլերէք, կիւզէլճէ վէ ուֆագ պիր զիյնէթ իճրա իտիլմիշ տիր. չէօյլէ քի, ճիւմա իրթէսի կիւնիւ կէրէք պիզիմ վէ կէրէք մէզքիւր մէքթէպլէրտէ տէրս վիրմէքտէ օլան պիր գաչ էֆէնտիլէրին, վէ քէզալիք շակիրտանտան պիր գաչ նէֆէրինին իսմլերի կիւնիւ օլտուքտան պաշգա, Ագապեան վարժարանքն տախի քիւշատինին իւչիւնճիւ սէնէսի կիւնիւնէ անճագ օն իւքի կիւն գալմըշ օլտուզունտան, վէ հավա տախի բէք կիւզել պուլունտուզունտան, մէզքիւր զիյնէթին իճրասընճա միւնասէպէթ հասել օլմուշ տուր։

Եէվմի մէզպուրտա իւքի մէքթէպին շակիրտանը պիրլիքտէ թաամ իթտիքտէն սոնրա, բիեանօ չալըպ երգլէր վէ նուրթգլար օգուեարագ վէ բագսլար իտէրէք, բէք կիւզել սուրէթտէ էյլէնմիշլէր տիր։

Մէզքիւր զիյնէթտէ խայլիճէ տօսթ ֆամիլեալար վէ զաթլար թէշրիֆ իլէ հազըր պուլունմուշլար, վէ քէմալի թէշէքքիւր վէ իֆթիխարըմըզը մուճիպ օլմուշլար տըր։

Իսիմ կիւնլէրտէ ատէթտէն պուլունան պիր թագըմ թաթլըլար, շէքէրլէր վէ իչկիլէր ատէթինի գալտըրարագ պէլքի պաշգալարա տախի պիր իյի իպրէթ վիրմիշ օլմագլըզը արզու վէ նիյէթ իթտիկիմիզտէն, միւսաֆիր օլան զաթլարա, պիրէր ուֆագ գահվէտէն պաշգա շէյ իքրամ իթմէմիշ օլտուզումուզտան, զիքրինի ճայիզ կէօրմիշիզ տիր։

Մէզքիւր զիյնէթտէ իւքի մէքթէպին շակիրտանը թարաֆընտան օգուննան պիր գաչ նուրթգլարտան պաշգա, փանոսեան վարժարան հայկաբանութիւն միւտերրիսի օլուպ, վէ մուախնէրէն Երուսաղէմտէն կէլմիշ օլան, վէ օրանքն միաբանութիւնունտան պուլունան Արժ. Կիւրեղ վարդապետ Սիրապեան, լիսանք մատէրզատրմըզ իւզերինէ, վէ գրաբառ օլտուզու հալտէ, զայէթ թէէսսիրլի վէ ֆայիտէլի պիր նուրթգ իթտիկի կիպի, այնի մատտէտէն ալարագ տօգթօր Գալուստեան էֆէնտի տախի քէզալիք միւէսսիր պիր նուրթգ իրաս իթմիշ, վէ Ագապեան վարժարան սապէգ բիեանօ հօճասը պուլունան Սիրունեան Ստեփան էֆէնտի տախի հէմ՝ պիր կիւզել նուրթգ սէօյլէմիշ, վէ հէմ տէ պիր գաչ գբթա կիւզել շէյլէր չալմըշ, վէ ճիւմլէնին մէմնունիյէթի ազիմէսինի մուճիպ օլմուշլար տըր։

Պիլմէյէնլէր վէ կէօրմէյէնլէր հէր նէ սէօյլէրլէր իսկ սէօյլէսինլէր, մէզքիւր զիյնէթտէ՞ տախի պիր թէճրիպէ օլարագ կէօրիւլմիշ տիւր քի, կէրէք գբզլարը վէ կէրէք էրքէք չօճուզլարը, թարիղը թէրպիյէ վէ նէզաքէթտէ չաբուգ սուրէթտէ իլէրու կէօթիւրմէնին պիրլիճիք չարէսի, իւքի թագբմա տախի ախլագը համիտէ էօյրէտէրէք, միւսաֆաթ վէ սահիհ սէրպէսթլիք իւզրէ պիրպիրլերիյլէ կէօրիշտիւրմէք գօնուշտուրմագ, վէ թա վագթի սապավէթլէրինտէն, պիրպիրլերինէ գարտաշ վէ գբզդարտաշ օլտուգլարընը անլաթտըրմագ տըր։

* * *

Պաղբլարընը հալէա, Նիհայէթ Ծբնունդ իրթէսի Ագապեան վարժարան գարանաճագ տըր տէյի պիր արաճիֆ նէյզը իթտիքլէրի մէսմուիմիզ օլմագտա տըր, իմտի, օնլարա՞ պիր տէֆա տահա խապէր վիրիրիկ քի, մէզքիւր վարժարան իշթէ իւչիւնճիւ սէնէսինի պիթիրէրէք, տէօրտիւնճիւ սէնէսինէ, զէվաթը համիյէթքարան սայէսինտէ գատէմ պասմագ իւզրէ տիր, վէ մէքթէպի մէզպուր գարանմատըգտան պաշգա, պու հաֆթա, միլլէթիմիզտէ իլք տէֆա օլարագ, օրէրալար օգումագ սանաթը տէրսի տախի, Ալմանեալը վէ օլ սանաթտա քէսպի շէօհրէթ իթմիշ օլան պիր զաթ մարիֆէթիյլէ պաշլաեաճագ տըր։

* * *

Փանոսեան վարժարանքն շակիրտանը սաեբսը 47նէֆէրէ պալիշ օլմուշ օլուպ, բէք՝ կիւզել՝ վէ մէմնուն՝ օլունաճագ սուրէթտէ իլէրու կիթմէքտէտիրլեր, հէլէ ասլա ճէզա վէ թէհտիտ վէ հագարէթ պուլունմատըզը հալտէ, ինանամաեանլարա նագարէն պիր միւճիզէ նէվինտէն օլտուզու թագտիրտէ, շակիրտան իտարէ իտիլէպիլտիքտէն պաշգա, մէզքիւր սէրպէսիյէթ վէ հիւանի մուամելէ վէ իլթիֆաթ սայէսինտէ, օլ մէրթէպէ չալըշմագտա տըրլար քի, սայիր մէքթէպլէր կէօրմիւշ օլան հօճա էֆէնտիլէր տախի թէաճճիւպ իտիպ, վէ զիեատէսիյլէ մէմնուն օլմագտա տըրլար. վէլհասել պիզճէ, տրթըգ չօճուգլարը գօլայլըզլա թալիմ ու թէրպիյէ իթմէնին էսրարը պուլունմուշ վէ միւշքիլի հալ իտիլմիշ տիր։

ՏԷՐ ՍԻԹԱՑԻՇԻ ՍԷՏԱ

Սոագիր մի Սէտա անուն, որ թարգմանի (Ֆ Ռեշ-պոռշ) ի վերջին յօդուած իւրոյ յետին հրատարակութեան բանս ի մէջ բերելով զմահուանէ Սինանեան Պետրոս աղայի զՀայավայել վախճան առնս ուրանայ և կամովին զնա ի փարան Հասունական մոռեալ հոչակէ և սուտ ի վերայ ստոյ շեղջեալ մինչեւ ցյիշատակ հանդուցելոյն բարձրանալ և պղծել զնա յանդգնի։

Մեք ոչ նախնեան շանթից և ոչ արդեան հրազինուց պէտս ունիմք շատ լիցի մեզ կոկորդակոփ թքոյ տարափ ի հեղձումն մեռելակեր որդանս։

Ամենայն Հայազգիք քաջ ճանաչեն թէ որպէս հանդուցեալս այս էր բուռն հալածիչ վարիսեցւոց ջոկատի։

Արդ զնա հասունադատան վախճանեալ համարել հաւասար է ասելոյ, թէ առիւծ գայլասոչոչ կապիկ եղեալ ճանճորս մեռաւ։

Սակայն չեն բանք Սէտայի բոլորովին անտեղի, զսոսա մեկնել մեզ անկ է։

Հանգուցեալս այս թէ և էր անողոքելի թշնամի հասունականութեան այլ էր հասունադաւանօք չրջապատեալ սակայն ի հսկողութիւն իւր վստահ ոչ երբէք զսոսա կեղեղէր։

Սա ի հիւանդանալ եւ ի տկարանալ մարմնոյն անդամ ի սիտս իւր անսասան Գ. Անպէրպոյեան Մովսէս եպիսկոպոսի խոստովանեցաւ և զվորհուրդս եկեղեցւոյ ի ձեռաց Յ. Պախթիարեան Աթանաս քահանայի ընկալեալ ննջեաց ի տէր։ ի չորրորդ աւուր ամսեանս առաւօտեան յերրորդ ժամու ի Գաղկեդոն։

Այլ հանգուցեալս այս բարեյիշատակ ոչ գիտեր թէ ոգին հասունական որ զկենդանին իւր մարմին երբէք ոչ կարացեալ էր գերել անկենդան դիականն յաւուր միւսմ տիրացեալ գործի զսա առնելոց էր իւրոյ նենգութեանց։

Եւ ահա մինչ ամենայն ոք յերրորդ ժամու զՊետրոս աղա վախճանեալ դիտէր կոծաղիր կանանւոյ ջայլ զհակառակն ակնդնելով ի տասներորդ ժամու մահ ի վերայ սորա եհաս ասէր։

Ոչ դիտէին եղբօրորդիք և քեռորդիք ննջեցելոյն որպիսի տալ մեկնութիւն երկոցունց հակառակախօս վկայութեանց այլ այսօր բարձաւ և պատառեցաւ քող խարդաւանաց։

Եւ յայտ յանդիման կարեմք ասել թէ Հասունեան վարդապետք՝ ի չգոյէ կենդանեաց մեռելոցք առ՝ ի ընուլ զգուշդ դասալիք զօրակոնին իւրեանց եօթն կեղծեալ ժամս յաւելուլ պարտաւորեալ են՝ ի վերայ կենաց հանդուցելոյն։

Սակայն չգիտեմք որպիսի արարողութեամբ հաղորդեալ իցեն զանկենդան դիակ ննջեցելոյն։

Ոչ կարծեմք թէ Հասունեան վարդապետք ըստ նախնի յիմարական սովորութեան քրիստոնէից որք զմեռեալս անդամ մկրտէին, կրկին խորհուրդս մատակարարեալ իցեն, արդէն մկրտեալ խոստովանեալ հաղորդեալ եւ դրոշմեալ հանգուցելոյն։

Արդ եթէ ոչ ինչ մնացեալ էր սոցա առնել ապա որպէս ընդ ուրացութիւն առնս կարեն պանծալ միթէ զլուացումն, դիական հանգուցելոյն եւ ծակտեաց սորաբամպակաւ զխցումն հանգամանս հասունականութեան համարին։

Ասասցէ Սէտա զոր կամի մեռանի եւ թագի մարդ որպէս եւ եկայն։

Եւ եթէ արդարեւ Հասունադաւան լեալ էր Պետրոս աղա Սինանեան, միթէ Հասունեան վարդապետք թողուին այլոց ընչաւէտ առնս այսորիկ դիական զթաղումն։

Եւ ահա սոքա մինչ զՊետրոս աղա քահանայապարիշտ համարելով հասունական թմբրեալ երանութեան արժանաւոր դասեն, ես ապահով եմ թէ՝ ի ժամուս յայսմիկ՝ ի վերինն Երուսաղէմ ինքնին սա զսըպրդեալ կրօնամոլս հալածէ, եւ յանեզր կայանս անդամ յանձուկ զսոսա արկանէ։

Ահա, յուղարկաւոր հանդիսիս խաչաձեւ դրօշ, ահա երդ եցիկ անմեղ մանկանց նուագ սրտառուչ, ահա քահանայից սաղմոսերգու սուրբ մամունք, ահա հանդիսապետ եպիսկոպոս՝ ս օծեալ ճակատուն զ իրն մունջ, եւ երկնասլաց լալիք որդւոյ հանգուցելոյս անսակրունջ, զնայութենէ վերջին հանգուցեալ տեառնս, եւ դու տակաւին երկուանաս։

Սէտա Սէտա, քանիցս անդամ անուշ բանիւ ողորմ ձայնիւ, աղերսական կերպիւ մեք զքեզ խրատեցինք եւ դու ոչ օգտեցար։

Բանք եւ խրատք զրաւեցան իրաց եւ դիպաց չօշափական վկայութեամբ զքեզ սթափեցուցանել ջանացինք դու՝ ի մոլորութիւնս քո յամառեցար, զի՞նչ այլ մնայ մեզ առնել։

Այլ զի՞նչ ասեմ, ահա զան համայնակառք (1) յուրդս (2) սահեալ։

Անիւք դրնդեն, երիվարք փռնչեն, սրմբակք դոփեն, դափրեն, բոժոժք հնչեն, չեփորք շառաչեն, այսու ամենայնիւ այրումն ապուշ՝ ի մէջ երկաթուղւոյ դնայ հեզիկ և հանդարտ։

Ունայն դրօշակակիր կարապետ կարացն զոչէ, զանչէ, հռնչէ, բարեկամի, սիրելւոյ, եղբօր, հաւատակցի և հայրենակցի զանուն տուեալ, այլ սա տակաւին անխլիրտ յառաջէ։

Ցայնժամ՝ ի զայրոյթ վառեալ բարկութեան, է՛հ էշ իշաբարոյ կոչէ, եւ զարթնու թմբրեալն ուղղեւոր։

Քեզ իսկ Սէտա որ ճշմարտութեան ոչ բարձր քարոզոյ եւ ոչ բարեկամական վիպուկ խրատոյ անսաս միթէ անկ լիցի՝ ի սթափումն մտացդ յետնոյ դիմել անուանակոչութեան։

Ռոմա՝ յուլիս-ոգոստոս հանգուցելոյն

ՍՕՆ ՀԱՎԱՏԻՄԼԻՐ

ՈՒԼԱՀ ՊՈՒՂՏԱՆ ՏԷՄԻՐ ԵՕԼԼԱՐԸ

Պէրլին, 26 յուն.

Ուլահ Պուղտան տէմիր եօլլարընդն սէհիմ սահիպլէրի թարաֆընտան ագտ օլունան ումումի մէճլիս, Ուլահ Պուղտան գամարասը թարաֆընտան յունվար 2 տէ գապուլ օլունան մէզքիւր տէմիր եօլլարա տայիր գանունու, չօգլուգ էհէմմիեէթլէրի պուլունմաեան պազը նօգթալար տախիլտէ օլմսեարագ գապուլ էյլէտի, մէզքիւր նօգթալար, մսխասուս պիր գօմիթէ թարաֆընտան թահրը թէֆթիշէ՝ ալընաճագ տըր։

---

(1) Օմնիպուս, հասարակաց կառք։

(2) Օլուք։

ՀՕԼԱՆԴԱ

Լա Հայ, 28 յուն.

Հօլանտա հիւքիւմէթինին, էճնէպի մէմալիքլէրտէն պիրիսինտէ մութասարրըֆ օլտուզու մահէլլէրին, ինկիլթէրրաեա թէրք օլունմասընա տայիր իւչ բարչա շուրուլթնամէլէր, թահսին օլունտուլար։

ՐՈՒՍԻԱ

Սէն Բէթերսպուրկ, 27 յուն.

Բէսմի զազէթա, Լգօնօմիսթ զազէթասընքն պիր պէնտինէ ճէվապէն, Ռուսիա խասիմանէ պիր բօլիթիգա իթթիհազ իթմիշ տիր տէյի եազըլանլարը գաթիէն եալանա չբգարմըշ տըր։

ՖՐԱՆՍԱ

Բարիս, 27 յունվար

Հարպ թազմինաթընքն էստէնմէսինէ տայիր թագտիմ օլունան լայիհալարընը թէֆթիշի, մայիս այընա թէէխիր օլունտու։

Նոնսիտէքի գօմիթէ, Ֆրանսա թօքրաղընքն Բրուսիալիլարընը զապթընտան գուրթարըլմասը զբմնընտա պիր գանուն լայիհասը թագտիմ իյլէտի։

Գօնթ տը Բարինին, Շամպօր գօնթու իլէ պիրլէշէկի սէօյլէնմէքտէ տիր։

Վիէննա, 28 յունվար

Գօնթ տը Բարի, գօնթ տը Շամպօր իլէ գօնուշմագ իշին Ֆրանքստօրֆա կիթտի, պունլարընը պիրիպիրլերի իլէ պիրլէշմէլերի զբմնընտա, եագընտա պիր պէեանամէ նէշը օլունտաճաղը մէմուլտէն տիր։

Պիր վագթտան պէրու, պիր չօգ զաղէթալարընը թավսիյէ էյլէտիքլերի պիր թէտպիրին մէվգէյի իճրաեէ վազ օլունաճաղը, եանի, ճիւմհուրիեէթէ պիր բէյլիսի սանի նասպ իտիլէճէկի սէօյլէնմէքտէ տիր։

Ֆրանսա թօփրաղընք պիր ան էվվէլ Բրրուսիալիլարընը զապթընտան գուրթարմագ իշին պիր իեանէ տէֆթէրի գիւշատ իթմէք էֆքարը իլէրլէմէքտէ տիր։ Նանսիտէ պիր մէրքէզի գօմիթէ թէշքիլ օլունտու, չիմիտէն չօգ ագճէ եազըլան օլմուշ տուր։ Հէնուզ Բրուսիալիլարընը զապթընտա պուլունան էեալէթլերին սէքէնէլերի, պիր չօգ ագճէ իմզալանարագ, իպրէթի ալէմ օլտուլար։

Զիղբլհբրսթտան ալընան խապէրլէր, սապգդ իմբէրաթօր Նաբոլէօնուն խասթա օլտուզունու պիլտիրիրլեր։

ԻԹԱԼԵԱ

Բոմա, 27 յունվար

Մալիյէ նէզարէթի թարաֆընտան թագտիմ օլունան լայիհալարը թէֆթիշ էյլէմէք իշին 76 նէֆէր մէպուսանտան միւրէքքէպ օլարագ նասպ օլունան գօմիսիոն, 300 միլեոն ֆրանքլըգ պիր իսթիգրազ իտիլմէսինի թահսին իյլէտի։

ԱՎՍԹՐԻԱ-ՄԱՃԱՐ

Վիէննա, 26 յունվար

Սալթանաթը սէնիյէ նէզտինտէ Ավսթրիա-Մաճար սէֆիրի նասպ օլունան գօնթ Լիւտօֆ, իսթանպօլա կիթմէք իշին պու կիւն եօլա չբգտը։

Նիու Եօրգտան ալընան խապէրլէրին պէեանընա նէզարէն, Թիէն Սինատ (Զին) պիր սու ճօշկունլուգու օլտուզունտան, իւքի միլեոն ինսան պու կիւնքի կիւն աճլբգտան էօլմէքտէ տիրլեր։

ՍԱՐՐԱՖԻՑԷ

ԳԱԼԱԹԱ ԲԻԱԶԱՍԸ

Էսհ. Ուրբ. 17 Յունվար ախշամ գաբ.	56-14
» » 18 » Ապահ աչքլոր	56-12
» » Ստաթ 6	56-09
Բէրօր	
Իսթիդրաշ 1865	339-
» 1863 « «	333-00
» 1869 . .	305-
Սօսիէթէ ժէնէրալ	11-03
Գրէտի »	13-37
Շըմէնտրֆէր սէհիմէրի	166-

Թրանվայ հիսսէլէրի 1003 դր. իտիեօր

ԱԳՃԷԼԷՐՈՆ ԲԻԱԶԱՍԸ 18 ՅՈՒՆՎԱՐ

Ինկիլիզ լիրասը	109— 05
Ֆրանսըզ ալթունու	87— 03
Բօլ	89— 08
Գրամից ալթունու	51—25
Պէեազ Մէճիտիյէ (ֆարգը . .	1—34
Պէշիկ վէ մէթալիք(ֆարգ	105 7—105 13
Պագըր	118-20
Գուրօն սբօնթօսու	0|0 1 1|8

ՏԱԽԻՑԼԻԷ

ԹԷՎՃԻՀԱԹ

Թօբխանէի ամիրէ միւշիրլիյի, Պաղը սէրասքէրիտէն պիթթէֆրիդ խաթիհ.քեամոթ մէսալիհինէ տախի նէզարէթ իթմէք իւզրէ, պահրիյէ նազրը տէվլէթլու Մուսթաֆա բաշա հազրէթլէրինէ,

Պահրիյէ նէզարէթի իւշիւնճիւ օրտույի Հիւմայուն միւշիրի սապզդ տէվլէթլու Ոամի բաշա հազրէթլէրինէ։

Իւշիւնճիւ օրտույի Հիւմայուն միւշիրլիյի, Ըշքօտրա վալիսի սապզդ տէվլէթլու Տէվրիշ բաշա հազրէթլէրինէ թէվճիհ պույրուլմուշ տուր։

Շուրայի տէվլէթ ազասքնտան Օհաննէս էֆէնտի Սագբզեան, ալթընճը տայիրէյի պէլէտիյէեէ ըէյիս նասպ օլունմուշ տուր։

—Զաթը հազրէթի Շահանէին եավէրի հարպը Իպրահիմ բաշա հազրէթլէրի, տարը շուրաեա ազա նասպ օլունմուշ տուր։

—Իշ պու ճումա իրթէսի կիւնիւ մաթպուաթ գօմիսիօնու, Սագբզեան Օհաննէս էֆէնտինին ըիասէթի թահթընտա օլտուղու հալտէ, սէրասքէր Էսատ բաշա հազրէթլէրինին, Լէվբ'թ Հէրբլտա գարշը աչտըզը տավա իլէ մէշղուլ օլմուշ վէ թարաֆէյնի տիյնէտիքտէն ոսնրա, վագբթ կէչմիշ օլտուղու իչին, մատտէ էօնիւմիզտէքի ըէնճէնպիհ կիւնիւնէ թէէխիր օլունմուշ տուր։

Էսատ բաշա հազրէթլէրի, միրալայ Ըէշատ պէյի թարաֆընտան վէքիլ թայինին իյլէմիշ տիր։

Մուհաքէմէտ, Լէվբնթ Հէրբլտըն պաշ միւէլլիֆի Մ. Մ. Դօան քէնտիսի հազրը պուլունմագտա տըր։

—Պիր վագբթտան պէրու, Աթ մէյտանը մահպուսլարը, դաչմագ թէճրիպէսինի սբգլաշտըրտըգլարընտան, պունլարա էօն տեագ օլանլարտան օն նէֆէր մահպուսլար, Ագեա գալէսինէ կէօնտէրիլմիշլէր տիր։

—Թէրսանէ, Թօփ խանէ վէ Եալը քէօշքիւ ֆապրիգալարընտա իշլէեէն ամէլլէր, քի պու կիւնլէրտէ իշլէրի թամամ իթմիշլէր իտի, պու տէֆա եէնիտէն իշլէրինի պաշլամըշլար տըր։

—Պին նէֆէր գատար Զէրքէսլէր, կէչէնլէրտէ, Զաթը հազրէթի Շահանէեէ պիր գրթա արզուհալ վիրիպ, Մէքկէեէ զիեարէթէ կիթմէք իչին պիր մրգտար ագճէ վիրմէլէրինի նիեաղ ու ըիճա իյլէմիշլէր իտի. պու տէֆա, զաթը թաճտարիլէրի, պունլարընը իսթիտալարընը գապուլ իտէրէք, 5000 ատէտ լիրայի Օսմանի իհսան պուեուրմուշլար տըր։

—Գալաթատան Պէյօղլունա գատար եէր ալթընտան օլարագ եաբբլմագտա օլան տէմիր եօլուն ամէլիեաթը սիւրաթլէ իլէրի վարտըրբլմագտա տըր. նասըլ քի պիլտիրմիշիզ տիր գազբլան գուեուլարտան պիրիսի, Բրուսիա մէքթէպի եագբնլարընտա վէ տիկէրի տախի Գալաթա գուլէսի եագբնընտա տըր։

—Իշ պու ճումա կիճէսի, Բէյրուզ Աղա մահալլէսինտէ վագբ պիր խանէեէ պիր թագըմ խըրսըզ կիրիպ, եէմէք օտտսընտա կիւմիշէ տայիր նէ գատար էշեա վար իսկ, քեաֆֆէսինի տախի ալբպ կէօթիւրիւրէր։

—Կէչէն ճումա ախշամըսը, Թաթավլալը պիր պագալ, պիրիսի իլէ գավղա իտիպ, հէր նասըլ իսկ, մէրգումու գաչբրմբշ օլտուղունտան, էլինէ պիր պըչագ ալտըզը պիրլէ, մէրգումուն արգասընտան տիւշիւպ գովալատըզը սբրա, մահէլլէ գատընլարընտան պիրիսի միւտախէլէ իտէր, ֆագաթ ճանավար պագալ, էլինտէքի պըչագլէ մէրգումէյի վուրուպ աղբր սուրէթտէ եարալամբշ վէ քէնտիսի տախի տէրտէսթ օլունմուշ տուր։

—Անթիվարիտէն չու վէճճ իլէ եազբմբշ տըր։

Բօտկօրիչատա դան ագտը, պու պապտէ հէնուզ թաֆսիլլի մալիւմաթ ալընամամբշ տըր . . . Շու սահիհ տիր քի, իշիթտիրմէ նէզարէն Միրտիթլէրի տախիլի տայիրէյի իթաաթա ալմագ իչին Ըշքօտրաեա եէնի պիր բաշա իլէ եէնի ասաքիր կէլէճէք տիր։

Հէր վէճճ իլէ մէզքիւր ալէամէթլէրտէն անլաշբլապիլիր քի եազ մէվսիմի իչին մուհիմմ վագալար հազբրլանմագտա տըր, մէզքիւր վագալարբն, իհթիմալ տըր աղբր նէթիճէլէրի պուլունաճագ տըր, Արնավուտլուգտա վագբ օլան տաղլար էհալիսի, խասիմանէ նիյէթ ու էֆքեարլարտա պուլունմագտա տըր։ Զօղլարբն էֆքեարբնճա, մէրգուման սէքէնէլէր, իլք թէհտիտավէր ֆբրսաթտա, մէմլէքէթ վէ իսթիգլալիյէթլէրինի մուհաֆաղա իյլէմէք իչին պիր ֆբրգա օլաճագլար տըր։

—Բումբաթրիգխանէսինտէ թէճճմիւ իտէն բուհպան մէճլիսի, կէչէն հաֆթա «կախակայեալ» օլտուգլարբը հալտէ գուտտասը չէրիֆ թագտիս իյլէմիշ օլան իշնէֆէր Պուլկար բիսքոպոսլարբն աֆօրօզլանմալարընա գարար վիրիպ, այնի կիճէ մուճիպինճէ աֆօրօզ իտիլմիշլէր տիր։ Էօյլէ դանն օլունուր քի, տեր Լէվբնթ Հէրբլտ, Պուլկարլար տախի քէնտի թարաֆլարընտան Բում բաթրիյինի աֆօրօզլաեաճագլար տըր։

Բուհպան թագըմընը, մէզքիւր փասլանմբշ սիլահը հալէա իսթիմալ իյլէմէսի էսէֆ օլունաճագ պիր չէյ տիր։

—Ատամբն պիրիսի, կէչէն կիւն Գալաթատա գալպ պիր պէեազ մէճիտիյէյի սարաֆբն պիրիսինէ պօղտուրտուղու վագբթ ախզ ու կիրիֆթ օլունմուշ վէ ճէպլէրի արանտըգտա, սէքիզ օն գալպ մէճիտիյէ տահա պուլունմուշ տուր։ Մէզքիւր գալպ ագճէլէրի, նէրէտէն ալմբշ օլտուղու անլաշբլոբն իչին, պիր թէֆթիշ աչբմբշ տըր։

—Կէչէն կիւն Բանգալթիտէ, Հասունիսթլէր իլէ Անտիհասունիսթլէր միանէսինտէ գավղա զուհուր իտիպ, զապթիեէլէր միւտախէլէ իյլէմէեէ մէճպուր օլմուշլար տըր։

—Իշ պու ճումա իրթէսի կիւնիւ Գալաթատա եէհուտի պանքէրլէրտէն պիրիսինին մաղազասընա խըրսըզ կիրիպ, դացաեբ գբրմբշլար վէ իչինտէն 4000 լիրալըգ սէհիմ վէ միւճէվհէրաթ ալբպ գաչմբշլար տըր, խըրսըզլար հէնուզ պուլունմամբշ տըր։

—Ֆրանսա պանգասը, ագճէ վիրմէքլիյի մէքս իյլէմիշ տիր տէյի Ամանս Հավաեա թէսլիմ օլունան թէլէկրաֆը իճատ իտէնլէրտէն պիրիսի օլան Ս. Ս. հէրնէ գատար ֆիրար իթմիշ իտի իսկ տէ, պու տէֆա ախզ ու կիրիֆթ օլունմուշ տուր։

—Իշպու ճիւմա իրթէսի կիւնիւ, Գալաթատա էսէֆէնկիզ պիր գաղա զուհուր իթմիշ տիր, շէօյլէ քի, Գաֆէ տ'Ամէրիդ նամ գահվէտէ պալօ վիրիլմէքտէ իքէն, գահվէնին եանընտա պուլունան պիր խանէնին պալգօնունա, պալօյու սէյր իթմէք իչին պիր էրքէք իլէ իքի գարը չբգբպ, հէր նասըլ իսկ պալգօն տըր եբգբլբպ, իչիւ պիրտէն սօգաղա տիւշէրլէր։ Գատընլարտան պիրիսի, ֆէրտասը կիւնիւ վէֆաթ իյլէմիշ, էրքէյին պաշը աղբրճա եարալանմբշ վէ տիկէր գատընը իքի սեագլարը գբրբլմբշ տըր։

—Թիւթիւն ախզ ու իթասըյլա մէշղուլ պուլունանլարտան չօգլար, կիւեա խալգըն թիւթիւնլէրի միրի թարաֆընտան գաբատալարագ ալընաճագ կիպի պաղը արաճիֆ նէշը իտէրէք, թիւթիւն էքիպ պիշէնլէրին էլլէրինտէն թիւթիւնլէրինի ուճուզ ուճուզ ալմագտա, վէ խալգը զարարա ուղրաթմագտա օլտուգլարընը խապէր ալընմասը իւզէրինէ, Տէվլէթի ալիյէ ասլա պէօյլէ միւհթէքիրլէրէ ալտանարագ թիւթիւնլէրինի տուն պահա իլէ սաթմամալարը նիյէթիյլէ, թարաֆը ալիսի հազրէթի սառրազամիտէն քեաֆֆէյի վալիլէրէ, պա թէլէկրաֆ, շու արաճիֆին ասլը օլմատըզընը իսթար գելընմասը էմր ու թէնպիհ պույրուլմուշ տուր։

—Իզմիտ թէրսանէսինտէ թամիր օլունմագ իւզրէ, պիր միւտտթէտէն պէրու օրաեա կէօնտէրիլմիշ օլան Մուզաֆֆէր նամ գօրվէթի հիւմայուն գարաեա չէքիլմէք իչին, Իզզէտտին նամ վաբօր իլէ պիր թագըմ ասաքիրի պահրիյէ իլէ էտէվաթը լազբմէ կէօնտէրիլմիշի հավատիստէն տիր։

—Իւսկիւտարտան Իզմիտէ գատար տէրտէսթի ինչա պուլունան տէմիր եօլուն ամէլիեաթը թիւլ ապիյէսի պիւյիւք ղայրէթ իլէ իլէրու կէօթիւրիւլմէքտէ օլուպ, հաթթա Իզմիտ շիպէսինին Հէրէքէյէ գատար խիթամընա ճիւղի պիր մահէլլ գալմբշ օլտուղու, մահէլլի մէղպուր թէրսանէսի իսթիսալինտէ մէզքիւր եօլուն մէրքէզինի վէ իսկէլէսինի ինչա իյլէմէք իւզրէ, չէնտ կիւն մուգատտէմ Ազարեան նամ գալֆա էֆէնտինին կէօնտէրիլտիկի իշիտիրմիշ տիր։

—Ցարբճալը իսթիմարաճը Անասթաս նամ քիմէնէնին, կէչէն հաֆթա Իզմիտէ հարիր միղանընտա իգամէթ իթմէքտէ օլտուղու մահէլլտէ, լէյլէն քէնտույի ասարագ թէլէֆի նէֆես իթտիկի, վէ պու ճինայէթինէ մէմուրիյէթինճէ պիր թագըմ սատադաթսէզլէգլարընը դահիրէ չբգմասը գօրգուսունուն սէպէպկիյէթ վիրտիկի անլաշբլմբշ տըր։

—Ատաբազարընտան թարաֆըմբզա եազբլտբզընա կէօրէ, մահէլլի մէզքիւր անճագ հաֆթատա պիր տէֆա բօսթա չանթասը կիթմէքտէ օլուպ, վէ սայիր կիւնլէր իսէ սիւրիւճիլէր վէ գաթրճբլար վասբթասբյլա մէքթուպլար կէօնտէրէնլէր պուլունտուղունտան, բօսթա չավուշլարը թարաֆընտան արանբլարագ իւղէրլէրինէ բուլ եաբբշտըրբլմագտա օլտուգտան պաշգա, գաչագ մագամընտա տախի թութուլարագ, իքի գաթ իւճրէթ ալընմագտա իմիշ, տիմէք տիր քի պու ճիհէթլէ թիւճճարլբզա պիւյիւք սէքթէ վիրիլտիկի կիպի, պիր տէ հագգսբզլբզ իճրա իտիլմէքտէ տիր, դիրա, էհալի թիւճճարլբզ իտէրէք փարա գազանմագ վէ իլէրու կիթմէք արզու իյլէտիկի հալտէ, հաֆթատա պիր քէրրէ չբգաճագ օլան բօսթաեա պէքլէմէյէ, նէ Ալլահճա վէ նէ տէ տէվլէթճէ հիչ պիր պօրճու օլմատըգընտան, հէմխըրսըզ կիպի թութուպ վէ հէմ տէ իքի գաթ իւճրէթ ալմագ ըէվայի հագգ վէ ատալէթ տէյիլ տիր. իմոի, պու խուսուս միւհիմմ պիր չէյ օլտուղունտան, բօսթախանէյի ամիրէ նէզարէթի պէհիյյէսինին նազարը տիգգաթընը տավէթ իտէրիզ։

—Պէշիքթաշտա Օրթա պահճէ նամ մահէլլէտէ իշպու ճիւմա իրթէսի կիւնիւ իքի խրվաթ պիր քուեուտա չալբշմագտալար իքէն, քուեու տէրուենինտէ չալբշան, աքշամբայտօսունտա քէնտի եօքարը չբգմազտան, քուեուտա պուլունան ալաթլարը քիւֆէ իչինէ գօյարագ եօգարտան արքատաշը չէքմէսինտէ, քիւֆէ եարը եօլու կէչմիշ իքէն, հէր նասըլ իսկ, քիւֆէնին իչինտէն իրի պուռկու տիւշիւպ մէրգումուն պէլինէ սաբլանը իքի սաաթ սոնրա վէֆաթ իյլէմիշ տիր։

—Պուլկարլար, պու տէֆա, Պապը ալիեէ 13—14 պին իմզալը պիր արզուհալ թագտիմի իլէ, սոն ֆէրմանընն մէվգբյի իճրաեէ վազ օլունուպ օլունմաեաճաղը հագգընտա գաթի պիր ճէվապ իսթէմիշլէր տիր։

— Ֆեամիլ պէյ հազրէթլէրինին եագբնտա էէղունէն Լէրոպաեա կիտէճէյի իշիտիլմիշ տիր։

—Զաթը հազրէթի Շահանէլէրի՝, իշ պու բաղար կիւնիւ Օխլամուրու թէչրիդ լաթիպ, օրատա կէզինմիշլէր տիր։

ԻՍԹԱՆՊՕԼ ՍՕԳԱԳԼԱՐԸ

Իսթանպօլ սօգագլարը իւղէրինէ պունտան մուգատտէմ պիր գաչ պահս եազտրգ, լաքին սօգագ ճիհէթի իլէ օլ տէրէճէտէ ուճիկ պիր հալտէ յիզ քի, էկէր շիմտիյէ տէկին եազտրգլարբմբզին օն գաթընը տախի եազտագ, իինէ չօգ էքսիք եազմբշ պուլունաճաղբմբզ շիւբհէսիզ տիր։

Քէնտի ատբմլարընը Իսթանպօլ գալէասընտան տիշարը աթմագլբզա նամիլ օլմուշ պուլունանլար, պու սէյլէտիկիմիզին նէ տէրէճէտէ հագգլբ օլտուղունու թագտիր իտէպիլիրլէր։

Իսթանպօլ էհալիսի, աճէպա նէ տէրէճէտէ քէնտինի մէսուտ ատտ իտէճէք իտի էկէր քէնտի տէվլէթինին թէպաալարը պուլունմուշ օլան ուֆաճըգ Ուլահ–Պուղտան վէ Մբսբը հիւքիմէթլէրի բայիթալթլարընը նրսֆը գատար օլսուն բաղբթալը սօգագ վէ գալտրրբմլարա նայիլ պուլունմուշ օլսա իտի։

Նէ՝ աճայիպ հալ տիր քի, Իսթանպօլ չէհրի, ասբլ անա մէմալիքին բայիթալթք պուլունմուշ օլտուղու հալ-

տէ, քէնտինէ պագբլընճա պիրէր գասապա մէսապէսինտէ պուլունան Պիւքրէշ, Իպրայիլ, Գահիրէ, վէ Իսքէնտերիյէ շէհիրլէրի, քէնտինէ, հիչ տէյիլ իսէ պիզտէն պիր իպրէթ ալ տիյէպիլէճէք քիպրինէ նայիլ պուլունմուշ օլսունլար։

Իշ եալընբզ, սօգագլարընն կէօրիւնիւշլէրի իւզէրինտէ օլուպ, եալընբզ, տօղրու, էնլի, վէ թապիաթը իլէ ֆէրահ սօգագլարա մալիք պուլունմագլըգ արզուսու իլէ, սօգագլարըմըզը թէքմիլ պիր բապրթաեա գօյմագլըգ լազըմ կէլմիշ օլսա իտի, երինէ, պալէատէ զիքր իթտիյիմիզ շէհիրլէրէ պագարագ քէնտի մէվզը ու ազամէթի թէքէպպիւրիւ իչին, Իսթանպօլ շէհրի, չօգտան, Պիւքրէշ, Իպրայիլ, Գահիրէ, վէ Իսքէնտէրիյէ շէհիրլէրինտէն բէք բարլագ պիր հալէ վազ իտիլմէլի իտի. լաքին նասըլ քի պունտան մուգատտէմ եազտըզըմզ պահսլարտա իսպաթ իթմիշիզ տիր, մէզքիւր թէքէպպիւր տույդուսունտան պաշգա, վէ անտէն չօգ զիեատէ էհէմմիյէթլի օլան մատտի էօյլէ սէպէպլէր վար տըր քի, պիր ան էվվէլ, սօգագլարըմըզը բայիթախթ վէ պիր Էվրօպա բայիթախթը տէնիյէպիլէն, վէ պէօյլէ պիր ազիմ վէ թապիաթը հէր պիր իհսանընա մալիք պուլունան շէհիրէ շաեան պիր հալէ վազ իյլէմէմիզի, իգթիզայի մութուլագա սըրասընա կէչիրմիշլէր տիր։

Պիզիմ տէ պիր Ումուրու Նաֆիամըզ վար տըր, վէ տէվլէթին պիւտճէսինտէ, մէզքիւր Ումուրու Նաֆիա իտարէսինին մէսարիֆաթը, բէք տէ ուֆաղ պիր եէր թութմուշ տէյիլ տիր. լաքին թէէսսիֆլէ իքրար իյլէմէյէ մէճպուրուզ քի, Մահմուտ բաշա հազրէթլէրինին Սատարէթ քիւրսիսինէ գուուտ իյլէմէլէրի իլէ իշլէրին եէնի պիր հալ քէսպ իթմէլէրինէ տէկին, սէնէ պէ սէնէ Ցէվլէթ խազինէսինէ շու գատար պիր մէպլաղա օթուրան մէզքիւր իտարէնին, պու ճիհէթլէ շու տուր տիյէճէք պիր իշի կէօրիւլմէյէ նայիլ օլունամամըշ տըր։

Մահմուտ բաշա հազրէթլէրի, քի իւնտէն զիեատէ ունա իթիմատ իտէն պիր վէզիր օլտուղունու, եօրուլմագսըզըն իճրա իթմէքտէ օլտուղու տախիլի իսլահաթլարը, վէ ալէլ խուսուս պիր իսմ թաշբմագ իչին մէվճուտ պուլունան հէյլեթլէրի, եա պիւսպիւթիւն օրթատան ատֆ իթմէսի, եախօտ ազամէթինի հէյլեթի ասլիյէսի տէրէճէսինէ ինտիրմէսի իլէ իսպաթ էյլէմիշ տիր, Թապիաթը իլէ, Ումուրու Նաֆիա իտարէսի կիպի բէք միւհիմմ պիր իտարէյի տախի, եալընբզ պիր իսմ թաշբմագ իչին մէվճուտ պուլունան պիր հէյլեթ օլմատըզը իչին, ունունու կէօսթէրմէյէ տավլէթ իտէճէք, եախօտ ինտէն զիեատէ ուն կէօրմէքլիք արզուսունտա պուլունմուշ օլտուղունու, եա տօղրուտան տօղրու, եախօտ տօպայրտան, իտարէյի մէզքիւրէյէ հիսա իթտիրէճէք իտի։

Հագգթաթէն, Թիւրքիա էհալիսի, շիմտիքի ումուրու նաֆիա հէյլեթի իւզէրինտէ կէօրմիշ օլտուղու ղայրէթ վէ սայ ու իդտամը, Օսմանլը ումուրու նաֆիասը իսմինի թաշբեան հիչ պիր իտարէ իւզէրինտէ կէօրէմմէմիշ իտի։

Ռումէլի օվալարընն վէ Անատօլու տաղլարընն, բօսթա եօլլարը վէ տէմիր եօլլարը թասավվուրու խարիթալարը, մէզքիւր իտարէ թբրաբէզալարընն իւզէրէրինի տօլտուրմուշլար տըր, վէ իճրաաթընը տախի կէօսթէրմէկեէ պաշլամըշ օլան մէզքիւր սայ ու ղայրէթ, շիմտիքի ումուրու նաֆիա իտարէմիզտէն բէք չօգ շէյ մէմուլիթտիրմէքտէ տիրլէր։

Հալ պու քի, մէզքիւր իտարէ հագգընտա տէրքեար օլան էհմիյէթիմիզի պագը սագլամամըզ իլէ պէրաբէր, շունու աճիղանէ իսթար իյլէմէյէ ճէսարէթ իտէրիզ քի, թապիի մասլահաթտան օլտուղու կիպի, քիւշիւք շէհիրլէրէ, գաստապալարա վէ քէօյլէրէ պիր նիւմունէ օլմագ իւզրէ, էվվէլ էմիրտէ ասըլ անա բայիթախթ օլուպ, վէ Զաթը հազրէթի Շահանշէհինտէն պաշլաեարագ, էն ատի մէմուրլարա վարանա գատար, ախշամ սապահ կէչիպ տէօնմէքտէ պուլունտուգլարը սօգագլարը, վէ չըընամագտա օլտուգլարը գալտըրըմլարը պուլունան Իսթանպօլ շէհրինի, ազ չօգ պիր Իսթանպօլ բայիթախթը սաեըլապիլէճէք պիր հալէ վազ իյլէմէմիզ իգթիզատէն պուլունտուղու տախի, պիւսպիւթիւն խալթըրտան չըգարըլմամալը տըր։

Խիւլասայի քէլամ, եալընբզ քեաղըտ իւզէրինտէ խարիթալարընը կէօրմէքտէ օլտուղումուզ Ռումէլի օվալարը վէ Անատօլու աաղլարը իլէ պէրաբէր, ախշամ սապահ կէօզիւմիւզ էօնիւնտէ պուլունան նիչէ բիսլիք վէ սէֆիլիք մէնպաը օլան Իսթանպօլ սօգագլարընը տախի տիւշիւնմէլիյիզ։

Լվվէթ տիւշիւնէլիմ, շիւնքի տիւշիւնմէմիզ բէք իգթիզատէն տիր։

Ռումէլի օվալարընը վէ Անատօլու տաղլարընը, բօսթա եօլլարը վէ տէմիր եօլլարը իլէ թէզեին գըլմագ, մէմալիքի մահրուսէ էհալիսինի իհեա գըլմագ տէրէճէսինտէ կէրչի պիւյիւք պիր իշ տիր. լաքին, Ռումէլի օվալարընը վէ Անատօլու տաղլարընը բօսթա եօլլարը վէ տէմիր եօլլար իլէ թէզեին գըլաճագ պիր իշտէ պուլունտուղումուզ հալտէ, եալընբզ պիր Իսթանպօլ շէհրի սօգագլարընը բապըթա թահթընա ալաճագ ուֆագ պիր իշտէ պուլունամամըզ, շանքմըզա տիւշէր մի։

Պունու տա պէր թարաֆ իտէլիմ։

Բօսթա եօլլարընն վէ տէմիր եօլլարընն ինչասը, մէմալիքի մահրուսէ էհալիսինին մէնֆաաթը ազիմէսինտէն պուլունաճաղընը թագտիր իտէնլէր իչինտէ, իքինճի օլմամըշըզ տըր, վէ օլ պապատէ խալիսէթիմիզէսէրի օլան մէտհուսէնալարըմըզ, Մանղումէնին սիւթիւնլարընտա պագը գալմագտատըրլար։

Լաքին, մէկէրչի Իսթանպօլ սօգագլարընն, սօգագ տէնիլէճէք պիր հալէ վազ իտիլմէլէրի տախի, էհալինին մէնֆաաթը ազիմէսինտէն տէյի՞լ մի տիր։

Մէզքիւր մէնֆաաթլարընն էն պիւյիւքլէրինի, պիրէր պիրէր սայմաեա միւսարաաթ իտէլիմ։

Իսթանպօլ սօգագլարը, լազըմ կէլտիյի սուրէթտէ կէնիշլէթտիրիլտիքլէրինտէ, վէ տօղրուլթտուրուլտուքլարընտա,

1. Լ.հալի, կիտէճէք մահէլլինէ գըսա թարիքլէ կիտէպիլսպ, ագճէ տիմէք օլան վագթի գաղանը. պունու, պունտան մուգատտէմքի պիր պահսըմըզտա, թաֆսիլլի սուրէթտէ պասթ ու պէեան իյլէմիշիզ տիր։

2. Իսթանպօլ էհալիսի, եանկըն տէնիլէն օլ մէլուն ագիէթէ դարշը, պիւյիւք պիր թէէմինաթա մալիք պուլունմուշ օլուպ, պունու տախի, Պէյօղլու եանկընը միւնասէպէթի իլէ եաղտըրըմըզ պահսլարտա թասաիք իյլէմիշիզ տիր. Պէյօղլու եանկընընն էօյլէ պիր տէհշէթլու ազամէթ քէսպ իյլէմէսի, վէ օլ գատար պիսուչ ճանլարընն, ալէֆլէր իչինտէ թէլէֆ օլմուշ օլմալարընընն, սօգագլարընտան վէ էյրի պիւյրիւ օլմալարընտան նէշէթ իթմիշ օլտուղունու, քի՞մ ինքեար իտէպիլիր։

3. Արսալար վէ պինալար, գըյմէթ տէնիլէպիլէճէք պիր գըյմէթէ վասըլ օլուպ, Իսթանպօլ էհալիսինին սէրվէթի, օն, երիկիրմի, վէ պէլքիտէ 40–50 գաթ արթտըգտան պաշգա, էհալինին սէատէթի հալի էսասը օլան խազինէ կէնիշլիյինէ տէ, պիւյիւք պիր մէտար օլուր. շէօյլէ քի, արսա վէ խանէլէրին պահալարը, վէ քիրալարընն գըյմէթի արթտըգճա, արսա վէ խանէ ալըմ սաթըմլարընտան, վէ քիրա գօնթրաթլարընտան զուհուրա կէլէն հասըլաթ տախի, այնի թարիգէ, օն, երիկիրմի, վէ պէլքիտէ 40–50գաթ տահա արթար. լաքին հէբսինտէն զիեատէ արանըլաճագ խուսուս, արսա վէ խանէլէրին, անճագ սօգագլարընն ույդունսուզլուգլարը սէպէպինտէն, էքսէր մահէլլէրտէ, պիւսպիւթիւն գըյմէթսիզ պիր հալտէ պուլունմուշ օլմալարը տըր. Իսթանպօլու օլմաեան պիր ատէմ, նէֆսի Իսթանպօլտա, արշընը 40 փրյա. 60 փրյա. նիչէ արսալար պուլունտուղունա ինանապիլի՞ր մի. քէզալիք, նիչէ 4–5 օտալը խանէլէրին այտա 40–50 ղշա. քիրատա օլմալարընը իշլիթսէ, ինանմասը միւմքի՞ն մի տիր. վէ տահա թօհաֆը շունտա տըր քի, նիչէ արշընը 40 վէ 60 փրյա. օլան արսալար, պաղը մահէլլէրտէ արշընը պիր գաչ եիւզ ղշ. իտէն արսալարտան զիեատէ հավատար, զիեատէ նէզարէթլի, վէ պէլքիտէ, [չարշը ճիվարընա տախի, տահա զիեատէ եադըն պուլունմագտա տըրլար. քէզալիք քիրատա օլան, եախօտ ալընբզ սաթըլան պինալար տախի, այնի հալտէ տիրլէր. վէ պիլիրմիսինիզ պունուն տախի սէպէպի նէ տիր–պաշգա հիչ պիր շէյ օլմաեբզ, իլլա սօգագլարընն, ինսանա նէֆրէթ կէթիրէճէք տէրէճէտէ բիս, տար, վէ էյրի պիւյրիւ օլմալարը տըր. վագտա, էն սօն տէրէճէլէրտէ տախի Միւսլիման էհալիսի էլինտէ պուլունմուշ օլմասը տըր։

4. Իսթանպօլ էհալիսի, տէհշէթլի պիր եօլճուլուգտան եըլարագ, նիչէ իշ մահէլլէրինէ կիթմէքլիյէ նիչէ տէֆա շէքինմէքտէ, վէ մէճպուրի պիր թէնպէլիյէ ալըշմագտա, վէ պու սուրէթլէ, քեար ու քիսպինտէն օլուպ, միսքին միսքին մահէլլէ գահվէլէրինտէ էօմիւր կէչիրմէքտէ տիր. պունու տախի պունտան էվվէլքի պիր պահսըմըզտա պասթ ու պէեան իյլէմիշիզ տիր։

5. Սօգագլարընն տարլըգլարընտան, չըգմագլարտան, վէ չըգմաղլըգտան աշաղը գալմաեան էյրի պիւյրիւլիքլէրտէն նայի, թապիաթընն էօյլէ պիր պիէմնալ իհսանը օլան Իսթանպօլ հավասը կիւզէլլիի պօղուլմագտա, վէ ինսանա հաեաթ վիրէճէք էերտէ, անընն խարապընը մուճիպ օլմագտա, վէ չըգմաղլարընն վէ էյրի պիւյրիւլիքլէրին թապիի նէթիճէսի օլարագ սօգագլարտա կիւնլէրճէ, հաֆթալարճա վէ պաղը տէֆա այլարճա գալան չամուր վէ պաթագլար, պիր թէաֆֆիւն (դարշահոտութիւն) հուսուլէ կէթիրմէքտէ, վէ էն սաղլամ ինսանլարտան օլմագիչին եարատըլմըշ օլան Իսթանպօլ էհալիսի, տիւնեանընն էն չիւրիւք ատէմլէրի օլմագտա տըրլար։

6. Թապիաթընն իհսանը իլէ պէլքի, դօլէրա տէնիլէն ագիէթին եիւզիւնիւ պիլէ կէօրմէեէճէք օլան Իսթանպօլ շէհրի, քէնտի սէքէնէսինին իհմալլըգ էսէրի օլան սէֆիլ սօգագլարընն մարիֆէթի իլէ, մէզքիւր իլլէթի մախսուֆէյի տավլէթ իթմէքտէ, անը պէսլէմէքտէ, վէ հէր տէֆասընտա տախի օնա, պինլէրճէ ճան դուրպան վիրմէքտէ տիր։

Վէ ղայրիհիւմ վէ ղայրիհիւմ։

Ցօրարըզ շիմտի պիզտէն զիեատէ էհլի ինսաֆ վէ էհլի մալիմաթ օլանլարա, պու սէպէպլէրին քեաֆֆէսի տախի մէյտանտա մէվճուտ պուլունմագտա օլտուղու հալտէ, Իսթանպօլ սօգագլարընընն, պիր բայիթախթ սօգաղը տէնիլէպիլէճէք պիր հալէ վասըլ գըլընմասը, քէնտի ճէսամէթի տէրէճէսինէ կէօրէ Ռումէլի օվալարընտա վէ Անատօլու տաղլարընտա բօսթա եօլլարը եաբմագլըգտան զիեատէ միւհիմմ տէյիլ իսէ պիլէ, հիչ տէյիլ իսէ, օլ գատար օլսուն էհէմմիյէթտէն տէյի՞լ մի տիր։

Վէ պու տէֆա հագգլը օլարագ, քէնտի ղայրէթ վէ սայ ու իդտամընտան բէք չօգ շէյլէր կէօրմէյէ միւնթազըր պուլունտուղումուզ Ումուրու Նաֆիա իտարէսինտէն, պիզզթի քէնտի կէօզլէրի էօնիւնտէ պուլունան սէֆիլ Իսթանպօլ սօգագլարընընն իսլահը հալինի, հէր հալտէ, պիր ան էվվէլ մէմուլ իյլէմէյէ մէկէրչի հագգըմըզ եօ՞գ մու տուր։

Պապը–ալի ճիվարընընն, վէ պաղը միւհթէրէճ օլան մահէլլէրին սօգագլարը թանզիմի գըյմէթլէրի հէր նէ տախի օլմուշ օլսա, պունլար, պիւթիւն Իսթանպօլուն ճէսամէթինէ պագարագ հիչ նէվինտէն պիր շէյ տիրլէր։

Մէկէրչի, սօգագլարընն թանզիմինի, եալընբզ եանկընընտա՞ն մը պէքլէյէճէյիզ։

Պիզ քեաֆֆէյի էհլի հիսապլարը տավլէթէ ճէսարէթ իտէրիզ քի, Ումուրու Նաֆիանընն, հէր նէ մըգտարտա տախի օլուր իսէ օլսուն, թէքմիլ Իսթանպօլ սօգագլարընընն պաշտան պաշա թանզիմ իտիլմէսի իչին լազըմ կէլէն մէսարիֆի իթտիյինտէ, մէզքիւր մէսարիֆլէր միլեօնլարա տախի պալիզ օլսա, տէվլէթին, օլ եիւզտէն կէօրէճէյի մուհասսէնաթը իլէ բուպար իտիլտիքտէ զարարը չըգաճաղընը, եախօտ բէք քեարը չըգմաեաճաղընը պէեան իթտիրէր։

Պիզ գավիէն էօյլէ իսքեաթ օլմուշուզ տուր, վէ թէճրիպլէր տախի էօյլէ իսպաթ իթմիշլէր տիր քի, բայիթախթ շէհիրլէրին սօգագլարը թանզիմի իչին սարֆ իտիլէն միլեօնլարճա լիրալար, մէզքիւր բայիթախթ էհալիլէրինի իհեա գըլարգտան պաշգա, տէվլէթ խազինէլէրինին տախի քիւլլի մէնֆաաթընը մուճիպ օլուրլար։

Շիւբհէսիզ պիր շէյ տիր քի, պիզ պու՞ խուսուստա էկէր պիր պիլիր իսէք Ումուրու Նաֆիա նէզարէթի, օն պիլմէլի տիր, վէ տէրքեար օլան սայ ու ղայրէթլէրի էօյլէ մէմուլ իթտիրէպիլիրլէր քի, Իսթանպօլ էհալիսի, շիմտիյէ գատար պօշ եէրէ իւմիտ իթմիշ օլտուղու, եախօտ իւմիտ իթտիյի տէրէճէտէ պիր սէմէրէսինի կէօրէմմէմիշ պուլունտուղու սօգագլար թանզիմի իճրասընը, շիմտիքի Ումուրու Նաֆիա իտարէսի կիւնիւնտէ կէօրմէյէ նայիլ օլաճագ տըր։

———

ՍԱՀԻՊ ԴԱԶԷԹԱՆ
ԿԱՐԱՊԵՏ Ց. ՓԱՆՈՍԵԱՆ

Գալաթատա Բէնճէմմիհ բազարընտա
Ն՝. 29 Իբսի խանընտա։